

Advies

Toegankelijkheid website

www.drentsparlement.nl

Inhoudsopgave	pagina
1. Inleiding	3
2. Opdrachtschrijving	4
3. Bevindingen op hoofdlijnen	6
4. Toegankelijkheid website als je dyslexie hebt	10
5. Toegankelijkheid website als je blind bent	11
6. Toegankelijkheid website als je een spierziekte hebt	14
7. Toegankelijkheid website als je visueel zeer beperkt bent	16
8. Toegankelijkheid website als je fysiek zeer beperkt bent	17
9. Toegankelijkheid website voor iemand met beperkte energie en overprikkeling	19
10. Conclusie en advies	21

1. Inleiding

Volgens het VN Verdrag Handicap moeten mensen met een beperking volwaardig mee kunnen doen in de samenleving. De Adviesraad Toegankelijkheid helpt de provincie Drenthe bij dit uitgangspunt. Ervaringsdeskundigen uit verschillende Drentse gemeenten met verschillende beperkingen adviseren het provinciebestuur gevraagd en ongevraagd over toegankelijkheid bij de projectontwikkeling voor en de uitvoering van de Inclusie Agenda. De Adviesraad Toegankelijkheid Drenthe heeft drie werkgroepen: bewustwording, fysieke toegankelijkheid en digitale toegankelijkheid. Het bestuur bestaat uit mensen uit de drie werkgroepen.

De provincie heeft in maart 2022 de Adviesraad verzocht om advies uit te brengen over vier onderwerpen:

1. Toegankelijkheid website Provinciale Staten
2. Toegankelijkheid provinciehuis
3. Toegankelijkheid vaste expositie Drents Museum
4. Toegankelijkheid recreatieve fietspaden

De eerste opdracht is opgepakt en uitgewerkt door de werkgroep digitale toegankelijkheid. Deze werkgroep bestaat uit zes mensen. Zij hebben allen een beperking. Vanuit deze beperking hebben zij ieder voor zich, conform de opdrachtformulering, hun bevindingen vastgelegd en de specifieke vragen beantwoord.

Omdat de antwoorden per persoon vaak een onderlinge samenhang hebben, is dit advies ook op die manier opgezet. Er staan dus niet zes antwoorden op rij bij de verschillende vragen, maar per vraag is er een uitwerking per persoon. Het resultaat is een overzicht van ervaringen en adviezen op detailniveau maar daarnaast ook een algemeen en breed advies met bruikbare en nuttige tips waar ook complimenten niet ontbreken. Hopelijk biedt dit advies handvaten waar de provincie/het Drents Parlement mee verder kan. De werkgroep digitale toegankelijkheid heeft met veel plezier aan deze opdracht gewerkt.

Wij wensen u veel leesplezier!

2. Opdrachtschrijving

Aanleiding

Sinds 2020 is er een aantal aanpassingen gedaan aan de website van het Drents Parlement (www.drentsparlement.nl) om deze toegankelijker te maken:

- De vergaderingen van de Statencommissies en het Drents parlement worden live uitgezonden op www.drentsparlement.nl en zijn na afloop op deze website terug te kijken. Vanaf 23 september 2020 worden de vergaderingen na afloop voorzien van geredigeerde ondertiteling.
- Van de vergaderingen wordt een transcript gemaakt op basis van de geredigeerde ondertiteling. Dit verslag wordt na de betreffende vergadering op de website geplaatst (bij de vergaderdocumenten op het Stateninformatiesysteem).
- De sjablonen van PDF-documenten van het Drents Parlement zijn aangepast, zodat ze voldoen aan de toegankelijkheidseisen.
- Afbeeldingen en video's zijn zoveel mogelijk voorzien van een alternatieve tekst dan wel ondertiteling.

De website is in 2015 gemaakt door GemeenteOplossingen. Eind 2021 is de website overgegaan naar een ander systeem, waarmee we hopen te voldoen aan de gestelde toegankelijkheidseisen.

Uitvraag aan Adviesraad

Het Drents Parlement is er voor iedereen, wat betekent dat ook de website voor iedereen toegankelijk zou moeten zijn. Graag zouden we van de provinciale Adviesraad Toegankelijkheid (werkgroep Digitale toegankelijkheid) de bevindingen ontvangen.

Ten aanzien van de website zijn er enkele specifieke vragen, te weten:

- Ga naar de website www.drentsparlement.nl en beoordeel of de homepage voor jou goed toegankelijk is.
- Ga ook naar de pagina 'Ontmoet': www.drentsparlement.nl/drents_parlement/ en de pagina met actuele informatie: www.drentsparlement.nl/actueel/. Kun je goed navigeren over deze pagina's? Staan er items op die goed of juist niet goed toegankelijk zijn? Is de informatie over het Drents Parlement goed te vinden/lezen?
- Alle vergaderingen en vergaderstukken staan op het zogenoemde Stateninformatiesysteem. Dit staat op de website bij 'Vergaderingen' www.drentsparlement.nl/vergaderingen/. Dit Stateninformatiesysteem is eigenlijk een aparte website in het geheel: www.drentsparlement.nl/actueel/. Kun je goed navigeren over deze pagina's? Staan er items op die goed of juist niet goed toegankelijk zijn? Zijn de vergaderstukken en transcripten goed te vinden/lezen? Is het voldoende duidelijk hoe de ondertiteling aangezet kan worden?

Daarnaast willen we vragen of eenieder kijkt vanuit zijn/haar eigen blik.

- Hoe staat het met de verplichte toegankelijkheidsverklaring?
- Zijn er alternatieven voor afbeeldingen?
- Is de website geschikt voor iemand die kleurenblind is, kan iemand alles makkelijk vinden of is de website een compleet doolhof?
- Is de website enigszins rustig opgebouwd voor bijvoorbeeld een persoon die last heeft van snel overprikkeld raken.
- Is het taalgebruik dat op de website gebruikt wordt, voor iedereen begrijpelijk en daarmee toegankelijk?
- Maakt het nog uit of de website bekeken wordt op de laptop, tablet of telefoon?

Aanvulling vanuit de Adviesraad

Tijdens de presentatie aan de plenaire adviesraad heeft de provincie ook nog specifiek aandacht gevraagd voor:

- Ondertiteling van de vergadering
- Kleurgebruik (voldoende contrast?),
- Lettertype,
- PDF-documenten,
- gebruik van menubalk, laptop/tablet/telefoon: is de site bij alle apparaten werkbaar?

3. Bevindingen op hoofdlijnen

Ga naar de website www.drentsparlement.nl en beoordeel of de homepage voor jou goed toegankelijk is.

Het eerste wat opvalt is dat de spraaktechnologie niet vinden is. Nergens, ook niet bij de andere onderwerpen, is een knop met een webreader menu, met opties als voorlezen, tekstgrootte zelf aanpassen of andere instellingen. Dus voor mensen met dyslexie, senioren en laaggeletterden is de homepage verminderd toegankelijk. Ook met een screenreader is niet alles toegankelijk voor bezoekers met visuele beperking, zoals foto's en/of grafische afbeeldingen met ontbrekende alternatieve teksten (alt tekst) of beschrijvende bijschriften.

Wat ook opvalt is dat we bij het intypen van www.drentsparlement.nl niet op de homepage van het Drents Parlement komen maar op de homepage van de provincie Drenthe. Dat roept meteen de vraag op wat het verschil is. In dat opzicht kan de toegankelijkheid beter.

Door te klikken op Drents Parlement in de bovenste balk komen we alsnog op de gevraagde website. Daar wordt in de tekst links en in een animatiefilmpje wel duidelijk uitgelegd dat het Drents Parlement onderdeel is van het provinciaal bestuur. Het filmpje is ondertiteld, dat staat ook heel duidelijk aangegeven. Om gelijktijdig de tekst te kunnen lezen en het filmpje te kunnen bekijken, vraagt wel enige inspanning. Het zou fijn zijn wanneer het filmpje af en toe even stopt of vertraagt i.v.m. overprikkeling. Je kunt dat ook zelf doen met de pauzeknop alleen dan verdwijnt de ondertiteling achter de icoontjes van de luidspreker, instellingen, YouTube etc.

Aan het eind van het animatiefilmpje verschijnen YouTube-filmpjes, al dan niet gerelateerd aan Drentse gebeurtenissen, en valt de ondertiteling helemaal weg. Een uitleg over het hoe en waarom van deze filmpjes ontbreekt. Dit is verwarrend voor mensen die last hebben van overprikkeling en de filmpjes zijn ontoegankelijk voor mensen met een gehoorbeperking.

Ga ook naar de pagina 'Ontmoet': www.drentsparlement.nl/drents_parlement/ en de pagina met actuele informatie: www.drentsparlement.nl/actueel/. Kun je goed navigeren over deze pagina's? Staan er items op die goed of juist niet goed toegankelijk zijn? Is de informatie over het Drents Parlement goed te vinden/lezen?

Het navigeren gaat over het algemeen redelijk goed. Dit varieert per beperking. Via 'Ontmoet' navigeert het eenvoudig naar 'vergaderingen'. Daar staat 'Op deze pagina kunt u de vergaderingen van het Drents parlement terugkijken. Sinds 23 september 2020 worden de vergaderingen na afloop voorzien van ondertiteling.' Dat schept de verwachting dat dat meteen gebeurt zodra je terugkijkt. Maar je moet eerst de link 'ondertiteling' aanklikken voor verdere instructies ('Om de videoverslagen met ondertiteling te bekijken, klikt u in de de videospeler in Explorer, Chrome of Firefox op de knop CC om de ondertiteling aan te zetten'). Het is handiger om dit meteen in het begin aan te geven in plaats van via een aparte link, dat scheelt veel navigeren en bevordert de toegankelijkheid. Verder is de naam 'videospeler' wat verwarrend.

De vergaderingen van 29 juni (Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie) en 1 juni (Provinciale Staten) zijn (nog) niet ondertiteld. Alleen de namen en functies van de sprekers zijn te lezen. Bij het aanklikken van de term 'ondertiteling' in de tekst over vergaderingen staat dat het enige tijd kan duren voordat de geredigeerde ondertiteling onder de betreffende vergadering op de website geplaatst wordt. Maar hoe lang enige tijd is staat er niet bij. Dat houdt in dat de meest actuele vergaderingen niet (goed) toegankelijk zijn voor doven en slechthorenden.

Bij een vergadering van 18 mei (Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie) werkt de ondertiteling wel maar valt deze op een gegeven moment uit aan het eind van het betoog van gedeputeerde Kuipers. Ook daarna komt de ondertiteling niet terug.

Op de website staat verder dat de vergaderingen van het Drents parlement openbaar zijn en plaatsvinden in de Statenzaal van het provinciehuis (Westerbrink 1, 9405 BJ, Assen). 'U bent van harte welkom op de publieke tribune', staat er uitnodigend. Wij nemen aan dat ook mensen met een beperking van harte welkom zijn. Kunnen zij er daarom vanuit gaan dat hulphonden mee mogen? Dat mensen in een rolstoel ook de publieke tribune kunnen bereiken? Dat er een goed functionerende ringleiding is voor mensen met een gehoorapparaat of ander gehoorhulpmiddel? Dat volledig dove mensen bij de provincie een aanvraag voor een gebaren- of schrijftolk kunnen doen? Het zou goed zijn om dat alles aan te geven en het ook mogelijk te maken. Precies zoals je in een restaurant van tevoren je eventuele dieetwensen kunt doorgeven.

Alle vergaderingen en vergaderstukken staan op het zogenoemde Stateninformatiesysteem. Dit staat op de website bij 'Vergaderingen' www.drentsparlement.nl/vergaderingen/. Dit Stateninformatiesysteem is eigenlijk een aparte website in het geheel. www.drentsparlement.nl/actueel/. Kun je goed navigeren over deze pagina's? Staan er items op die goed of juist niet goed toegankelijk zijn? Zijn de vergaderstukken en transcripten goed te vinden/ lezen? Is het voldoende duidelijk hoe de ondertiteling aangezet kan worden?

Het stateninformatiesysteem is lastig te vinden. Onder het kopje 'Drents Parlement' staat niet het subthema 'vergaderingen'. In het hoofdmenu wel maar dan kom je vervolgens bij vergaderingen, archief en vergaderschema. De term 'stateninformatiesysteem' staat er niet bij. Via de zoekbalk levert deze term meer dan 100 resultaten op. Dat maakt het navigeren lastig, ook voor mensen zonder een beperking.

In plaats van 'Over deze site' in het hoofdmenu zou het kopje 'Toegankelijkheid van deze website' passender zijn. Als je iets wilt zoeken over dit thema is dat de meest logische koptekst. Daar staat nuttige informatie over de actuele stand van zaken met betrekking tot toegankelijkheidseisen uit het 'Besluit Digitale toegankelijkheid overheid' zoals ondertiteling, de PDF-bestanden, transcripten, het stateninformatiesysteem en het content management systeem. Eveneens is dit een handige en logische plek voor de link [toegankelijkheidsverklaring voor de website van het Drents parlement](#).

Daarnaast willen we vragen of eenieder kijkt vanuit zijn/haar eigen blik.

- **Hoe staat het met de verplichte toegankelijkheidsverklaring;**
Op de homepage staat duidelijk de link 'toegankelijkheid', welke uitkomt bij de verklaringen.
- **Zijn er alternatieven voor afbeeldingen;**
We hebben geen alternatieven te benoemen. Deze vraag moeten we helaas onbeantwoord laten.
- **Is de website geschikt voor iemand die kleurenblind is, kan iemand alles makkelijk vinden of is de website een compleet doolhof?**
Niemand van deze werkgroep is kleurenblind. Voor mensen met dyslexie, senioren, laaggeletterden of bezoekers die anderszins geen lange teksten kunnen lezen, is een verwijzing naar de spraaktechnologie, bijvoorbeeld ReadSpeaker, zeer gewenst.
- **Is de website enigszins rustig opgebouwd voor bijvoorbeeld een persoon die last heeft van snel overprikkeld raken.**
Het navigeren is soms lastig. Essentiële informatie staat vaak in een link, terwijl het handiger en rustiger is om daaraan een zin of korte alinea te wijden. Maak van relevante zaken een button die direct naar het juiste document verwijst. Met het openen van een aangeklikte link in een nieuw tabblad staat het laatst bezochte niet meer open terwijl dat wel handiger is. Verder zou een keuze van aanpassing om foto's tijdens bezoek site eventueel uit te zetten/aan te passen welkom zijn. De foto's zijn van groot formaat.
- **Is het taalgebruik dat op de website gebruikt wordt, voor iedereen begrijpelijk en daarmee toegankelijk?**
Het taalgebruik in sommige teksten kan op een lager leesniveau. De Rijksoverheid adviseert B1 niveau. Gebruik eventueel de Accessibility leesniveau tool; dit geeft op basis van een ingevoerde tekst een indicatie van het niveau van de leesbaarheid. Laat uiteindelijk een ter zake kundige de teksten doorlezen en aanpassen.
- **Maakt het nog uit of de website bekeken wordt op de laptop, tablet of telefoon?**
Nee, dat maakt niet uit.

Overige opmerkingen:

Ondertiteling van de vergadering:

Het is even zoeken hoe het werkt. Via een link wordt dit uitgelegd. Ondertiteling kan enige tijd duren. Dat is logisch, het is kost tijd. Wel is het goed om aan te geven met hoeveel dagen/weken men rekening moet houden.

Kleurgebruik (voldoende contrast?),

Is goed, Heldere contrast

Lettertype

Houd consequent vast aan huisstijl (schreefloos) lettertype Arial, waarbij aangeraden wordt: 12 pts.

PDF-documenten

PDF is voor velen een lastig hanteerbaar bestand formaat, vooral ook om te downloaden. Aangeraden wordt minimaal gebruik van pdf te maken wanneer deze als (html)content ook geplaatst kan worden. Evenzo, mijd pdf formulieren en overweeg webformulieren.

Gebruik van menubalk

Doorgaans goed, soms wat ingewikkeld. Je moet weten dat het DP onderdeel is van de PS. Heeft dus geen aparte website maar is er onderdeel van.

Laptop/tablet/telefoon: is de site bij alle apparaten werkbaar?

Geen verschil gevonden

Advies bekeken met screenreader Jaws, alleen met spraak exclusief braille ondersteuning: Provincie.drenthe.nl/

- Miste pagina titel
- Afbeelding logo provincie koppen goed bekijken, waarom er op deze manier met de koppen wordt gewerkt. Waarom is provincie logo kop 1? Kop 1 is normaliter de pagina titel!
- Foto's waarneembaar maken voor gebruik met screenreader. Heroverweging is aangeraden, wanneer een foto wel een alternatieve tekst en wanneer decoratief. Kan een foto überhaupt decoratief zijn?
- n.a.v. steekproef formatsfinancieelverslag.pdf extra aandacht/controleren van dit bestand op: het openen en op taalkenmerken. Koppenstructuur. Tabellenstructuur.
- provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/
- Ook hier de koppen extra aandacht. Sociaal media zouden ook koppen 3 kunnen zijn.
- Sitemap culturele projecten vindbaar maken.
- Sitemap geheel overzichtelijk en gebruiksvriendelijk maken voor sreenreader vooral lettend op de uitklapmenu's
- Inclusie agenda via homepage vindbaar maken
- Schreefloos lettertype (deze wordt aangeraden vanuit richtlijnen)
- Download inclusie agenda in een MS word i.p.v. PDF gebruik maken van E-pub (<http://daisy.org/activities/software/wordtoepub/>) met als reader download Thorium reader
- Kleurenblind toegankelijk hiervoor het advies om in dit kader dit te checken met diverse audit tools. Als VB WAVE WEB Accessibility Evaluation Tool

De antwoorden en reacties op alle vragen zijn sterk afhankelijk van het type beperking van de leden van de werkgroep. Ze vormen onderling ook een samenhangend geheel door het gebruik van verwijzingen naar eerdere antwoorden. Daarom komen ze in de volgende hoofdstukken per persoon aan de orde.

4. Toegankelijkheid website als je dyslexie hebt

4.1. Toegankelijkheid website Provincie Drenthe, contact en natuur-milieu

- * Ga naar de website www.provincie.drenthe.nl beoordeel of de homepage voor jou goed toegankelijk is.
  - Ik kan de spraaktechnologie niet vinden. Nergens, ook niet bij de andere onderwerpen.
  - Home is niet duidelijk
  - Bladspiegel redelijk
  - Interlinie redelijk
  - Lettertype redelijk/goed
- * Ga óók naar deze pagina = <https://www.provincie.drenthe.nl/contact/>
  - contactformulier allen via schrift toegankelijk en niet via spraak.

Vragen

- 1.A: Kan je goed navigeren over deze pagina's?
- Niet alles via 'zoeken' te vinden
- 1.B: Staan er items op die goed of juist niet goed toegankelijkheid zijn?
- 1.C: Is de informatie over de Drentse aanpak stikstof goed te vinden en goed te lezen?
- Veel tekst en veel stukken. Lezer moet zoeken welke het meest algemeen relevant is. voor mensen met dyslexie heel tijdrovend.

4.2. Toegankelijkheid website Provincie Drenthe, subsidie aanvraag en sociaal

De provincie heeft een regeling 'Incidentele Culturele projecten Drenthe'. Hiervoor kan je subsidie aanvragen. Ga naar de website www.provincie.drenthe.nl en zoek de informatiepagina over deze regeling op.

- Niet gevonden.

Vragen

- 2.A: Heb je de pagina gevonden? Geef dan de link
- 2.B: Beoordeel of deze pagina voor jou goed leesbaar is. Je hoeft de subsidie NIET aan te vragen.
- 2.C: Is de inclusie agenda nu goed leesbaar op de website over de sociale agenda?
- Niet gevonden
- 2.D: We zijn benieuwd naar jouw ervaringen als het gaat over hoe toegankelijkheid we zijn in het contact met de provincie in het algemeen.
- Geen flauw idee. Ik heb tot dusver niet veel contact met de provincie gehad.

4.3. Website Provincie Drenthe, in het algemeen = www.provincie.drenthe.nl

Wil je vanuit jouw eigen ervaring en gevoel reacties geven over de website

Vragen

- 3.A: Hoe staat het met de verplichte toegankelijkheidsverklaring.
- Niet te vinden via 'zoek', dus niet bekeken.

4.4. Toegevoegde opdracht

- Ook hier mis ik voorleesfunctie met meelopende cursor.

5. Toegankelijkheid website als je blind bent

Gebruikersonderzoek met screenreader Jaws, alleen met spraak exclusief braille ondersteuning.

<https://www.provincie.drenthe.nl/>

- Geen pagina titel?
- Afbeelding logo provincie is kop 1, waarom is deze een kop en waarom een kop 1? Normaliter is een paginatitel kop 1. Voorts zijn er alleen kop 2 koppen. Is er een reden dat er geen onderliggende koppen, kop 3, kop 4 enz. zijn?
- Met screenreader geen foto's waarneembaar. Klopt dit? De enige graphics door screenreader waargenomen zijn logo en social media. Deze hebben allen een betekenisvolle tekst.
- Het menu onderdeel 'Hoofdrubrieken (Ingeklapt navigatiegebied)' is met screenreader en toets-navigatie niet open te klappen. Deze wordt benaderd met pijl toetsen. Wanneer benadering met tabtoets is dit wel mogelijk. Bij onderliggende menu onderdelen is dit wel op beide manieren mogelijk.
- De pagina is goed door te lopen met screenreader.

<https://www.provincie.drenthe.nl/loket/subsidieloket/formulieren/formatsfinancieelverslag.pdf>

- Het bestand openen met Adobe Reader DC resulteert in een foutmelding; 'er is een fout opgetreden'. Vervolgens deze met Adobe Acrobat wel kunnen openen. Wat is de oorzaak van de fout met Adobe reader?
- Bestand titel ontbreekt.
- Het bestand heeft geen taalkenmerken. Dit kan een door een screenreader verkeerde taal interpretatie opleveren waardoor het een onverstanebare voorgelezen tekst kan opleveren. Bijvoorbeeld dat de tekst met een Engelse synthetische stem wordt voorgelezen terwijl de tekst Nederlands is.
- Het bestand kent geen koppen structuur. Dit maakt het onoverzichtelijk.
- Tabellen structuur is lastig te interpreteren (voorgelezen)met screenreader. Is een beschrijvende tekst van de inhoud een oplossing?
- Bijgevoegd nog een door Adobe Acrobat opgestelde toegankelijkheid controle; [formatsfinancieelverslag.pdf.accreport.html](https://www.provincie.drenthe.nl/loket/subsidieloket/formulieren/formatsfinancieelverslag.pdf.accreport.html)

<https://www.provincie.drenthe.nl/contact/>

- Steekproef-Contactformulier - Verzonden - Provincie Drenthe
- Contact formulier is goed in te vullen en navigeerbaar met toetsenbord en screenreader. Hoewel deze check op de toegankelijkheid van het formulier gericht was kwam er vrij snel ook al een reactie van de redactie. Hulde!

<https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/>

- Menu structuur Hoofdrubrieken ingeklapt idem als bovenstaand.
- Pagina titel heeft kop 1. Ok. Wederom alleen kop niveau 2 koppen op deze pagina. Is hier een reden voor? Bijvoorbeeld sociaal media zouden ook koppen 3 kunnen zijn. Screenreader leest alternatieve tekst van een foto op deze pagina. Een goede beschrijvende tekst van wat de afbeelding weer geeft.
- De pagina is goed door te lopen met screenreader.
- Alle links zijn duidelijk en betekenisvol. Ook de link naar 'Natuur en stikstof' is een duidelijke 'bewegwijzering.'

Culturele projecten

- Via de sitemap vond ik niets met betrekking Culturele projecten. Overigens blijkt de sitemap ook onoverzichtelijk voor screenreader. Veel uitklap menu's wat de gebruiksvriendelijkheid niet bevordert. Aandacht gevraagd voor een meer overzichtelijk (compleet) sitemap!
- In het zoekveld 'Incidentele' zorgt voor Subsidie Incidentele Culturele projecten Drenthe

Als tweede zoekresultaat.

- Deze link gevolgd resulteert in een goed toegankelijke informatie pagina over dit onderwerp.

Inclusie agenda

- De zoekopdracht op de homepage levert geen direct doelmatig resultaat op wat naar dit onderwerp verwijst. Google weet dit overigens wel snel te vinden; [www.drenthe.nl inclusie agenda](https://www.drenthe.nl/inclusie-agenda) - Google Zoeken. Het eerste zoekresultaat verwijst naar de pdf versie en de tweede zoekresultaat naar de pagina 'Iedereen doet mee (inclusie) - Sociale Agenda 2020-2023'.
- Letter type Times new roman 13 pts? Is niet conform huisstijl Arial? Evenzo is Times new roman geen schreefloos lettertype. Schreefloos lettertype wordt aangeraden vanuit richtlijnen.
- Als download op deze pagina Inclusie Agenda (pdf, 4.2 MB) Mogelijk kan deze ook als content geplaatst binnen de site? pdf blijft voor velen een lastig hanteerbaar bestand formaat. Waarom een download als pdf? Is een download als MS Word het overwegen waard? Een goed alternatief wat in opkomst is in plaats van pdf is E-pub. Mogelijk is dit de overweging waard? (<https://daisy.org/activities/software/wordtoepub/>) met als reader download Thorium Reader

Drenthe, in het algemeen =

Vragen <http://www.provincie.drenthe.nl/>

3.A: Hoe staat het met de verplichte toegankelijkheidsverklaring.

- Ik begrijp de relevantie van deze vraag niet zo goed in het kader gebruikersonderzoek door 'ervaringsdeskundigen'.

3.B: Zijn er alternatieven voor afbeeldingen

- Ik constateer als screenreader gebruiker dat er nauwelijks afbeeldingen op de verschillende pagina's te vinden zijn. Mogelijk zijn deze als 'decoratief' in de pagina opmaak aangemerkt? Wanneer de afbeeldingen/foto's voor een screenreader gebruiker niet waarneembaar zijn, zijn ze daarmee dan ook niet irrelevant voor de 'gewone' ziende bezoeker? Wat maakt dat deze geen alternatieve teksten bevatten?

3.C: Vind je de website geschikt voor iemand die kleurenblind is?

- Hierover kan ik geen oordeel geven. Naast dat een ervaringsdeskundige ervaring waardevol is in dit kader kan men dit ook checken met diverse audit tools als bijvoorbeeld: [WAVE Web Accessibility Evaluation Tool](#)

3.D: Kan je alles gemakkelijk vinden of is de website een compleet doolhof?

- Over het algemeen is mijn indruk dat de pagina goed benaderbaar en navigeerbaar is. In aanmerking genomen moet worden dat het hier een steekproefsgewijs gebruikersonderzoek betreft! Links zijn over het algemeen betekenisvol. Headings (koppen) duidelijk hoewel de hiërarchische volgorde mogelijk aandacht verdient. Evenzo verdient de sitemap aandacht deze mogelijk te verbeteren. Afbeeldingen en foto's als hierboven beschreven.

3.E: Vind jij de website enigszins rustig opgebouwd voor (bijv.) iemand die last heeft van snel overprikkeld raken

- Hier kan ik geen oordeel over geven als screenreader gebruiker.

3.F: Vind jij het taalgebruik dat op de website gebruikt wordt, begrijpelijk en daarmee toegankelijk?

- Voor mij persoonlijk is dit allemaal duidelijk. Ik kan moeilijk inschatten hoe dit voor laag geletterden of dyslectische bezoekers zal zijn.

3.G: Is de noodzaak van digitale toegankelijkheid verder te zoeken dan alleen in het gebruik van computers/laptops en is het belangrijk dat websites toegankelijk zijn.

- Wederom een bijzondere vraag binnen een gebruikersonderzoek. Zoals mogelijk bekend schrijft WCAG2 ook richtlijnen voor mobiele apparaten voor als tablets of smartphones. Het is belangrijk dat websites en apps ook op deze apparaten, al of niet ondersteund door assestieve hulpsoftware, goed toegankelijk en gebruiksvriendelijk zijn.

6. Toegankelijkheid website als je een spierziekte hebt

6.1. Toegankelijkheid website Provincie Drenthe, contact en natuur-milieu

- 1.A Uiteindelijk kan ik goed navigeren. De pagina vind ik niet overzichtelijk. De plaatjes/foto's van de aandachtsgebieden vind ik groot en daardoor vind ik de hele pagina niet overzichtelijk.
- 1.B In de link staat genoemd 'onderwerpen'. Dit staat niet op de zoekbalk. Zet in de zoekbalk: 'Wat we doen/onderwerpen' of 'Wat we doen/thema's'.
- 1.C Ik klikte (per ongeluk) op 'Helpdesk Stikstof B12' en kwam bij een geheel andere website. Het is mij handiger als deze link zich opent op een nieuw tabblad i.p.v. dat de nieuwe zoekopdracht de Provincie-Drenthe site vervangt. Open iedere link a.u.b. op ander tabblad.

6.2. Toegankelijkheid website Provincie Drenthe, subsidie aanvraag en sociaal

- 2.A Incidentele Culturele projecten Drenthe
<https://www.provincie.drenthe.nl/@137678/subsidie-incidentele/>
Ik kon de pagina niet makkelijk vinden, uiteindelijk heb ik de term in de zoekbalk ingevoerd. Gemist wordt een snellere zoektocht
- 2.B De pagina is goed leesbaar
- 2.C De inclusie-agenda vond ik lastig te vinden. Ik vind deze wel goed leesbaar
- 2.D. De toegankelijkheid vind ik lastiger. Niet alle termen zijn snel te vinden. De sitemap is dan een handigere navigatie.

6.3. Website Provincie Drenthe, in het algemeen

- 3.A Toegankelijkheidsverklaring. Geen opmerkingen.
- 3.B Ik heb deze vraag niet begrepen.
- 3.C Ik heb hier geen inzicht over. Wellicht is er weinig verschil in contract.
- 3.D Het navigeren gaat prettig. Na lang zoeken werd duidelijk dat 'Home' het logo is. Zet s.v.p. IN het logo het woord 'Home'.
Onprettig is dat veel links de homepage vervangen; dan moet je helemaal uit de site, een nieuwe pagina opstarten en opnieuw beginnen. Dat kan echt eenvoudiger.
De blokjes naar nieuwsberichten 'Veilig op de weg', N34, Bekendmakingen etc. vind ik te groot.
Veel foto's en plaatjes vind ik erg groot, van mij mag het geheel iets kleiner. Je moet nu veel door een pagina scrollen om iets te vinden.
Het lettertype vind ik duidelijk leesbaar.
<https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/overheid-en-bestuur/gemeenten-drenthe/>
Kan op de foto/plaat van de provincie Drenthe niet direct gelinkt worden per gemeentegrens i.p.v. naar het lijstje wat daaronder staat? Dat scheelt heen en weer scrollen. Het werd erg overzichtelijk
Mag deze tabel aub wat kleiner?
<https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/overheid-en-bestuur/gemeenten-drenthe/plaatsen-buurten/>

- 3.E Ik vind sommige pagina's onrustig door veel gebruik van foto's.
Het tabblad en onderliggende pagina's van Loket is kalm en overzichtelijk. Drenthe Dichtbij (het staat er 2 x onder elkaar): kleine witte letters op een donkerblauwe ondergrond vind ik minder duidelijk te lezen. Jammer dat deze foto's niet gelinkt zijn naar de achterliggende info (waarom niet?).
- 3.F Het taalgebruik vind ik duidelijk; geen moeilijke woorden.

6.4. Drents Parlement

- De website is overzichtelijk.
- Lettertype: mag groter.
- Ik vind: vetgedrukt maakt het onduidelijk.
- Vergaderingen. Heel plezierig dat ik de vergaderingen geheel kan terugkijken en ook de discussies per punt c.q. per persoon kan traceren.
- Voor mijn gevoel zijn de pagina's van het Drentse Parlement kalmer en visueel veel aantrekkelijker dan de pagina's van de Provincie zelf.

7. Toegankelijkheid website als je visueel zeer beperkt bent

Internet Pagina:

1. Via een link op de voorpagina kom je terecht op de Toegankelijkheid verklaring, met de onderdelen:
  - A Tekst van de verklaring.
  - B Datum van de verklaring.
  - C Handtekening van de verklaring.
  - D De link is niet voldoende.

2. De pagina is over het algemeen toegankelijk, de linken kunnen worden bereikt, de achtergrond informatie heb ik niet onderzocht, dat kost mij te veel tijd, ik moet ook aandacht besteden aan mijn kandidatuur voor GroenLinks Emmen dus een dieper onderzoek zit er even niet in.

3. Wel vind ik vervelend de foto 's, deze storen als je werkt met vergroting, hierdoor wordt gesprongen van het ene naar het andere item, dat stoort.

Ik kan mij voorstellen dat zienden dat graag willen, een oplossing zou kunnen zijn: boven aan de pagina een link voor toegankelijkheid, die dan voor ons de foto's weg haalt dan kunnen wij ook verder, technisch kan dat wel, de vraag is naar de wil?

Drents parlement.nl

Deze pagina is redelijk toegankelijk, wel is storend de grote foto 's, de navigatie raakt bij gebruik in de war, bovendien is er geen tekst wat in de foto's staat.

Drents parlement

Navigeren, dit is totaal onmogelijk navigeren lukt niet. Ik heb pogingen ondernomen, maar kom er niet uit.

8. Toegankelijkheid website als je fysiek zeer beperkt bent

Wat ik heb gedaan

- Ik heb de website van de provincie Drenthe geopend.
- Ik heb meerdere pagina's van de website gelezen.
- Ik heb de zoekbalk gebruikt.

Taalgebruik

- Het taalgebruik is niet voor iedereen begrijpelijk en daarmee toegankelijk. Ik heb op meerdere pagina's (bijv. natuur, op de sociale agenda over leefbaarheid en bereikbaarheid) teksten gezien van een (veel) te hoog leesniveau. B2 zelfs C1. De Rijksoverheid adviseert B1 niveau.
- Op meerdere plekken staan actieve zinnen. Dat is goed.
- Op meerdere pagina's staat een inleidende tekst van enige regels. Deze inleidende regels staan in een groter lettertype en met meer regelafstand dan de vervolgttekst die eronder staat.

Advies Taalgebruik

- Gebruik geen moeilijke woorden en maak korte zinnen. Gebruik niet teveel tekst, schrap onnodige, overbodige woorden. Gebruik geen lijdende vorm (dus niet met zijn of worden).
- Gebruik www.accessibility.nl/ om het leesniveau van teksten aan te passen of laat een ter zake kundige de teksten doorlezen en aanpassen.
- Zet ook de vervolg tekst in dezelfde lettergrootte en met dezelfde regelafstand als de inleidende tekst.
- Verbeteren de tekst door:
- Kijk via automatische analyse bij een grote groep teksten naar de begrijpelijkheid, en identificeer probleemteksten die niet goed te begrijpen zijn voor de doelgroep.
- Selecteer een aantal teksten die als voorbeeld kunnen dienen. Laat de opstellers samen met tekstexperts die teksten verbeteren met behulp van de Direct Duidelijk-checklist. Leg de verbeterde versies voor aan lezers met verschillende achtergrond en opleiding.
- Als je zeker weet dat een tekstingreep ook echt werkt bij de lezers, pas hem dan toe in zo veel mogelijk andere teksten van je organisatie.

Zie ook

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2021/06/30/monitor-begrijpelijke-overheidsteksten/Monitor+Begrijpelijke+overheidsteksten+-+onderzoeksrapport+juli+2021.pdf>

Informatie over de Drentse aanpak van stikstof

- Informatie over de Drentse aanpak van stikstof is niet eenvoudig te vinden. Typ je stikstof in de zoekbalk dan kom je bij een scala aan documenten. En dan moet je maar net het juiste vinden.

Advies Informatie over de Drentse aanpak van stikstof

- Maak van relevante zaken een button die direct naar het juiste document verwijst.

inclusie agenda

- Als het vinden van inclusie agenda belangrijk is, waarom staat dat dan onderaan de pagina?
- Inclusie agenda wordt ineens uitvoeringsagenda genoemd. Waarom 2 verschillende benamingen voor hetzelfde? Wekt alleen maar verwarring

Advies inclusie agenda

- Zet belangrijke zoektermen bovenaan
- Hanteer één benaming

Regeling 'Incidentele Culturele projecten Drenthe'.

De informatiepagina over deze regeling op:

<https://www.provincie.drenthe.nl/loket/subsidieloket/alle-subsidies-rij-0/@137678/subsidie-incidentele/>

- De tekst: 'Met deze subsidieregeling wil de Provincie Drenthe een levendig, gevarieerd cultureel klimaat stimuleren en in stand houden. De regeling is bedoeld voor culturele projecten die een incidenteel karakter hebben en een groot publieksbereik.' Bevat moeilijke woorden en kan korter.

De verplichte toegankelijkheidsverklaring

- De verplichte toegankelijkheidsverklaring is niet te vinden.

<https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/>

- Tekst is op C1 niveau. Dus te moeilijk.
- Navigeren over deze pagina's gaat goed.
- Informatie over de Drentse aanpak stikstof is goed te vinden. Het filmpje is duidelijk. De stem is aangenaam en het spreektempo goed. Er is een koersdocument als pdf /lezen?
- De tekst 'De provincie Drenthe werkt samen met het Rijk en maatschappelijke partners op drie manieren aan een Drentse aanpak stikstof (pdf, 2.3 MB).' Is niet af. Je verwacht die 3 manieren ook benoemd. Scroll je naar onderen dan krijg je twee blauwe vlakken met links en daaronder staan drie onderwerpen in een zwart vlak. Zijn dat die drie manieren ?

Overig

- De website is geen compleet doolhof?
- Duidelijk is dat de provincie haar best doet voor overzichtelijkheid en leesbaarheid.
- Het is belangrijk dat websites toegankelijk zijn. Dat houdt niet alleen vindbaarheid in, of 'het werkt op allerlei devices.' Teksten moeten duidelijk en leesbaar zijn. Overbodige zinnen, open deuren vermijden. Die maken een tekst nodeloos langer.
- Ik vind het niet logisch dat je 'sociale agenda' moet zoeken bij 'zorg en onderwijs'

9. Toegankelijkheid website voor iemand met beperkte energie en overprikkeling

Website provincie. Drenthe.nl onderwerpen natuur milieu natuur

Vragen

- 1.A Navigatie op deze pagina gaat soepel, geen bijzonderheden. Is overzichtelijk geen op- of aanmerkingen. Ik vind de site persoonlijk redelijk overzichtelijk en gebruik van filmpjes vind ik fijn. Wel moet je veel scrollen om alles goed te kunnen zien en bekijken. Maak het aub mogelijk om zodanig foto's prikkelarm in te stellen en je ze allemaal in één keer zichtbaar zijn.
- 1.B. Vooralsnog loop ik nergens tegen aan. Kan alles goed vinden en bekijken. Kan geen items vinden die niet goed toegankelijk zijn. Met zoekfunctie gezocht om items te vinden over stikstof. Kwam daardoor op meerdere items terecht en toen was het moeilijk kiezen en daarmee lastig om de vraag te beantwoorden. Maar, bij de link Natuur (die we ontvingen), krijg je meteen een goed overzicht. Ik heb op meerdere onderwerpen geklikt en alles werkte prima. Ook de links in de stukken, werkte prima. Het is gelijk duidelijk waar het over gaat; geen op- of aanmerkingen.
- 1.C. Info over Stikstof. Via Home krijg ik verschillende keuzes. Ik weet er niets van en ik klik op het programma PAS; deze is overzichtelijk en duidelijk. Daarna gezocht via de aangegeven link/natuur en ook deze pagina is duidelijk én overzichtelijk. Voor mij persoonlijk spreken plaatjes en filmpjes in afbeeldingen mij zeer aan; voor een ander kan dit juist (te) veel prikkels geven. Ikzelf heb eerder moeite met veel tekst en als er een plaatje of foto bij is, voelt dit rustiger. Wel vind ik het zo dat door deze foto's je veel moet scrollen en dat geeft onrust.
- 2.A. Incidentele culturele projecten Drenthe.
De pagina is goed leesbaar. De informatie is duidelijk en overzichtelijk.
- 2.C. Sociale agenda Drenthe. Ik kon deze niet meteen vinden en kwam terecht bij subsidie sociale agenda Drenthe. Het is me niet duidelijk geworden of dit ook ging over subsidies of de vraagstelling is niet duidelijk.
- 2.D: Ik heb verder niet de toegankelijkheid getoetst van het contact met de provincie. In het algemeen: We zijn toen in Assen geweest met een bijeenkomst. Vervelend is dat bij aankomst onduidelijk was bij wie ik me moest melden en ook geen toegangspasje kregen, terwijl dit wel gezegd was. Nu is het niet zo dat ik een pasje miste, maar het is wel fijn als iets loopt zoals tevoren afgesproken is; dit is voor mij erg onrustig. We konden uiteraard wel gewoon naar binnen, de portier/baliemedewerker deed het poortje open. Op de terugweg liepen we achter de balie naar buiten. Ik weet niet of dat de bedoeling was. Ik heb gemist dat er een host of ontvangstpersoon was. Ik vind dat een ontvangst altijd warm en hartelijk moet zijn: 'waarmee kan ik u helpen e.d.'. Nu leek het alsof er niet goed gecommuniceerd werd. Ik heb zelf koffie en thee gehaald, was heel betaalbaar; ik miste alleen bij de zitjes een plek om hete dranken o.i.d. weg te zetten. Alles zag er goed verzorgd uit. Ik vond de balie iets te hoog en misschien is het fijn als er een karretje beschikbaar is waarop je je dienblad kan plaatsen zodat je meerdere spullen erop kan zetten en alles tegelijk mee kan nemen naar een zitplaats.
- 3.A. Over de verplichte toegankelijkheidsverklaring kon ik niks terugvinden. Wel als ik het intoetste, dan krijg ik info over de toegankelijkheid waarvan de gemeente zegt dat iedereen alle informatie en diensten op de website goed kan lezen en gebruiken en

daarbij ook zeggen dat de sites continu verbeterd worden. Maar er is geen uitleg over de verklaring zélf.

3.B. Deze vraag heb ik niet begrepen.

3.C. Niet van toepassing.

3.D. De website is goed toegankelijk. Het valt me op dat als ik een zoekopdracht intoets, ik hele andere info vond dan wanneer ik op de link doorklik; ik weet niet of dat goed of slecht is, ik meld het hier. Want ik vond het lastig om dan te kiezen welke info ik dan moet selecteren om daar te komen waar ik zou willen komen. Dat was weer niet het geval als ik klik op de link die we ontvingen bij de vragen, dan kwam ik wel direct bij de nodige informatie en heb je alle informatie nodig die hoort bij de vraag. Dit maakt het voor mij heel ingewikkeld.

Ik ga er altijd vanuit dat je zelf ook moet kunnen zoeken zonder voorgeschreven of ontvangen link. Ik vond het daarom ook lastig om zelf mijn zoektermen in te typen, omdat je dan gaat verdwalen in je zoektocht. Moet ik dan eerst contact zoeken met iemand van die website, want juist dan krijg je wel de juiste link en kom je direct daar waar je wilt zijn - maar dat lijkt me nu ook niet altijd de bedoeling.

Het zou handig zijn als er een chatfunctie op de site is; dat zie ik vaker op websites. Dan kan je direct je simpele vraag stellen en hoef je niet steeds heen en weer te mailen. En je krijgt ook direct een antwoord. Ikzelf vind dit erg prettig.

3.E. Ik heb zelf inderdaad last van snel overprikkeld raken; deze vraag past mij wel. Ik had er bij deze site geen last van. Misschien komt dat nu omdat ik nu heel gericht weet waar ik naar moet kijken.

3.F. Taalgebruik is prima te lezen, geen op- of aanmerkingen.

3.G. Ik heb de site bekeken op mobiel en op laptop. Het kan aan mijn telefoon liggen, maar vond het prettiger op de laptop. Alhoewel het natuurlijk wel zo zou moeten zijn, vind ik, dat sites ook goed duidelijk moeten zijn op een mobieltje.

4.A. Toen we in het Provinciehuis waren, zijn we door de poortjes gegaan zonder een pasje. De ontvangst ging rommelig. Bij de ingang stond niemand ons op te wachten. Er stonden veel losse spullen op de grond in de zaal. Voor slechtzienden of mensen met een rolstoel al niet makkelijk en ik werd door die rommel erg onrustig. Ik vind dat de bewegwijzering duidelijker kan; nu was het een kalme en rustige dag, maar als er veel mensen zouden zijn dan krijg ik snel te veel prikkels als ik ook niet weet waar ik moet zijn.

Daar waar de koffie was, waren de zitplekken rommelig; er waren weinig tafeltjes waar je je spullen op kon plaatsen. Het was wel heel makkelijk om alles te betalen met je pin. Ik miste dat karretje waar ik mijn bestelling op kon plaatsen zodat ik gemakkelijker met een vol bord naar mijn plek gaan en niet een paar keer heen en weer te hoeven lopen.

Ik had graag nog even willen napraten met alle deelnemers om misschien nog wat te kunnen noemen of vragen. Jammer dat deze mogelijkheid niet geboden is.

4. Site van het Drents parlement

Deze is goed toegankelijk. De pagina Ontmoet is ook goed toegankelijk. Ik heb hier wat meer gekeken en op links geklikt en kon het allemaal goed lezen. Bij Actueel vond ik de tekst klein en dat is minder makkelijk lezen. Verder geen op- of aanmerkingen. Prettig vind ik dat in de bovenste balk alles direct zichtbaar is zodat je niet verder hoeft te scrollen; dit is heel overzichtelijk.

10. Conclusie en advies

Het betreft hier een ervaring c.q. gebruikers onderzoek. Dus: een toetsing op basis van gebruikers ervaringen gezien vanuit verschillende functiebeperkingen. Dat is anders dan een toetsing op basis van richtlijnen en eventuele wetgeving. Daarom is het ook belangrijk om te blijven toetsen op deze richtlijnen en/of wetgeving in samenwerking met specialistische instanties, zoals bijvoorbeeld

- bij digitale toegankelijkheid: St.Accessibility
- bij fysieke toegankelijkheid: PBTconsult of Ongehinderd

De website van de provincie Drenthe en van het Drents parlement zijn redelijk tot goed toegankelijk, maar dat hangt sterk af van het type beperking. Voor mensen met dyslexie, senioren, laaggeletterden of mensen die anderszins moeite hebben om lange teksten te lezen, kan het ontbreken van een spraakknop een groot probleem geven. Dove mensen kunnen niet de meest actuele vergaderingen volgen omdat de ondertiteling pas later geplaatst wordt. Voor mensen die snel overprikkeld raken zijn de vele links vermoeiend.

Graag zien wij een terugkoppeling over onze gebruikerservaringen bevindingen terug en vernemen wij graag hoe een en ander al dan niet wordt opgepakt.

Tot slot willen we de provincie en het Drents parlement complimenteren met de vele stappen die er al gezet zijn om de website toegankelijk te maken voor mensen met een beperking. Wij hopen dat de uitwerking van deze opdracht weer een verdere stap betekent.

Wij wensen de provincie alle succes en bedanken voor het in ons gestelde vertrouwen.